

Procedura zobowiązania do leczenia odwykowego

Procedurę taką wdraża się na podstawie niżej przytoczonych artykułów ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1286, 1893, 1916) :

„Art. 24.

Osoby, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od pracy albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny, kieruje się na badanie przez biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego.

Art. 25.

Na badanie, o którym mowa w art. 24, kieruje gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych właściwa według miejsca zamieszkania lub pobytu osoby, której postępowanie dotyczy, na jej wniosek lub z własnej inicjatywy.

Art. 26.

1. Osoby, o których mowa w art. 24, jeżeli uzależnione są od alkoholu, zobowiązać można do poddania się leczeniu w stacjonarnym lub niestacjonarnym zakładzie lecznictwa odwykowego.

2. O zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego orzeka sąd rejonowy właściwy według miejsca zamieszkania lub pobytu osoby, której postępowanie dotyczy, w postępowaniu nieprocesowym.

3. Sąd wszczyną postępowanie na wniosek gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych lub prokuratora. Do wniosku dołącza się zebraną dokumentację wraz z opinią biegłego, jeżeli badanie przez biegłego zostało przeprowadzone”.

Zgłoszenie

Wniosek może złożyć dowolna osoba, której nie jest obojętny los pijącego lub instytucja np. ośrodek pomocy społecznej, Policja, Prokuratura, szkoła, zakład pracy itd. do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych właściwej według zamieszkania lub pobytu osoby, której dotyczy postępowanie.

Gdy wniosek składa:

Członek rodziny – musi pokonać wiele oporów wewnętrznych. Wstyd, lęk przed nieznanym oraz częste przekonanie, że „na swojego się nie donosi” utrudnia podjęcie decyzji. Osoby takie wymagają wsparcia i wiedzy o procedurze zobowiązania do leczenia odwykowego: dzięki temu mogą zyskać świadomość, że nie oskarżają tylko niosą pomoc bliskim. Muszą wiedzieć, że postanowienie o zobowiązaniu do leczenia odwykowego nałożone przez sąd zapada w trybie nieprocesowym i nie ma charakteru wyroku sądowego.

Policja – zdarza się, że członkowie rodziny chcąc uniknąć konfliktów ze „swoim” alkoholikiem zgłaszają problem do dzielnicowego i wtedy wnioskodawcą staje się Policja.

Prokuratura – w ostatnim czasie liczba takich wniosków wzrosła w związku z prowadzeniem postępowań w sprawach o przestępstwa. Prokurator podaje w nim, o co wnosi i uzasadnia swój wniosek.

Inni wnioskodawcy – często pomoc społeczna zgłasza wniosek w sytuacji, gdy z wywiadu środowiskowego wynika, że występuje nadużywanie alkoholu. Sporadycznie wnioskodawcą bywa szkoła.

Gromadzenie informacji i wywiad

Gminna Komisja zbiera informacje na temat zgłoszonej osoby: z Policji, pomocy społecznej, itp. Na spotkanie z Komisją zaprasza się osobę zgłoszoną, w uzasadnionych przypadkach wnioskodawców lub świadków.

Wariant 1 – wezwani zgłaszają się. Komisja informuje o wpłynięciu wniosku i o celu spotkania. Członkowie Komisji zadają pytania w oparciu o zebrany wywiad po to, aby stworzyć konkretny obraz sytuacji. Po zebraniu informacji zgłoszona osoba kierowana jest na badanie przez biegłych sądowych (otrzymuje skierowanie, ustala się dzień i godzinę badania) lub zostanie ono przesłane pocztą. W przypadku odmowy przyjęcia skierowania Komisja może skierować sprawę do rozpatrzenia przez Sąd. Jeśli z wywiadu wynika, że zgłoszony na leczenie już wielokrotnie leczył się i deklaruje chęć uczestniczenia w terapii lub już ją zaczął, Komisja ustala, w której placówce to leczenie będzie odbywał i wręcza podpisane wcześniej zawiadomienie w trzech egzemplarzach: jeden otrzymuje przyszły pacjent, drugi pozostaje w aktach sprawy, trzeci trafia do wybranej przez klienta placówki odwykowej. Taki układ przyjmuje formę kontraktu, w którym jedna strona zobowiązuje się poprzez udział w terapii trwale powstrzymać się od picia, a druga, czyli Komisja, zawiesza sprawę na czas leczenia. Złamanie warunków umowy przez leczonego się, tj. przerwanie leczenia lub łamanie abstynencji, może spowodować skierowanie sprawy do Sądu.

Wariant 2 – nikt się nie zgłasza. Wówczas wezwania wysyła się ponownie. Jeśli osoba zgłoszona na leczenie nie stawia się dwukrotnie, za trzecim razem wysyła się skierowanie na badanie przez biegłych.

Wariant 3 – zgłasza się tylko wnioskodawca. Zbierany jest wywiad i wysyła się ponownie wezwanie do osoby zgłoszonej na leczenie.

Wariant 4 – osoba zgłoszona nie stawia się na żadne wezwania, ani przed Komisją, ani na badanie przez biegłych. Wówczas sprawę kieruje się do Sądu z wnioskiem zobowiązanie do leczenia odwykowego.

Badania psychiatryczno-psychologiczne w przedmiocie uzależnienia od alkoholu

Przeprowadza je dwuosobowy zespół biegłych, złożony z lekarza psychiatry i psychologa. Jeżeli osoba skierowana na badania nie zgłasza się, odmawia poddania się badaniu, biegły przedstawia te okoliczności w sporządzonej notatce. Opinie przekazywane są do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Odczytanie opinii biegłych i propozycja podjęcia terapii

W sytuacji gdy biegli orzekający nie stwierdzili uzależnienia, Komisja sprawę umarza i informuje o tym osobę przebadaną. Jeśli natomiast biegli rozpoznali uzależnienie Komisja przekazuje jej zapisaną w opinii diagnozę i przedstawia propozycję leczenia, zgodnie z zaleceniami biegłych (tj. leczenie ambulatoryjne lub stacjonarne).

Monitorowanie udziału w terapii

Przebieg leczenia dobrowolnego jest monitorowany przez Komisję. Pacjent zobowiązując się do podjęcia dobrowolnego leczenia odwykowego podpisuje stosowne zobowiązanie, jednocześnie wyrażając zgodę na informowanie przez placówkę lecznictwa odwykowego Gminnej

Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o jego udziale w terapii. Jeżeli dobrowolne leczenie realizowane jest skutecznie, tj. pacjent kończy terapię i utrzymuje abstynencję, komisja po dwóch latach umarza sprawę. W sytuacji gdy placówki odwykowe przesyłają informacje o przerwaniu leczenia i o osobach, które na nie w ogóle się nie zgłosiły Komisja przesyła sprawę do Sądu.

Skierowanie sprawy do Sądu Rejonowego Wydział III Rodzinny i Nieletnich

Każda sytuacja, gdy leczenie nie przebiega prawidłowo lub dana osoba nie zgłasza się na spotkania z Komisją, powoduje skierowanie sprawy do Sądu.

Orzeczenie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu

Sąd rozpatruje wniosek i wydaje nakaz leczenia, który jest ważny dwa lata. Postanowienie Sądu w formie pisemnej otrzymuje osoba uzależniona i placówka odwykowa, w której ma się on leczyć. Często Sąd za pierwszym razem kieruje na leczenie w warunkach ambulatoryjnych – do przychodni. Jeżeli leczenie nie odbywa się w sposób właściwy, placówka odwykowa przesyła do Sądu wniosek o zmianę trybu leczenia na stacjonarny.

